

יגאל ארנון (1929-2014)

רון עזיאל	חיים קהאן	איתמר כהן	אידן רגב	דניאל גרין	דרור ויגדור
סתיו אורנשטיין	מיכל מור	שי מרגלית	גיתית רמות-אדלר	חניטל בלינסון	עמליה משי
שרלין מודלר	שיין מרון	יונתן וויטפילד	גיא קורתני	יוכבד נובגורודר	אמנון לורד
אביה איצקוביץ	גלית פרנק	משה לנקרי	גור קורן	אורן רוט	חגי שמואלי
אמירה בריל	אלעד פלג	ניר קמחי	רועי ששון	דרור ורסנו	ברי לבנפלד
ליאור הוכשטדט	מיטל ספיבק	שירה טייגר	ניר רודניצקי	אדליה סידי	דוד שפירא
אופק סיני	אברהם שון	רחל לרמן	מיכל סגמון	שירה להט	חגית בבלי
שמואל אופן	אילן לושניסקי	רביד סער	הילה רוט	מיקי שפירא	אורנה ששון
אור פרל	ג'וש האחר	סופי בלקסטון	ערן קדוש	ערן זך	ברק טל
אורי גלט	איתן כהן	אלעד מורגנשטרן	נטע גושן	עידו חיטמן	שירי שחם
מאיה הרן	דרור קנריק שריג	רון אשכנזי	חן חפץ	ענר חפץ	דורון תמיר
אבישי אוברמן	רועי הייליג	כרמל נחלר	דפנה ליבנה	דוד אקריש	דניאל אברבנאל
אליאור גולדברג	כרמל ברקת	יהונתן כהן	תמר גלבוע	ניר רוזנר	דוד אוסבורן
אייל ספראי	יפעת חובב	דוד שמאלבכיץ	עדי סמואל	אסף מסיקה	גיל אורן
יובל דקל	מאור הלב	אהרון שור	אלונה טולדנו	לירון הכהן	רונית אמיר ניב
עדינה מירצ'ן	ודד גלאובך	גיא זיו-שלום	יובל שמיר	גיא פורר	אורלי ציוני
שירה אידלמן	יאיר טייטלבוים	ליאור כהן גולדשטיין	ליהיא כצנלסון	עזרא גרוס	מרדכי בייץ
עמירם ז'נו	רגינה פבזנר	שירי וילקין	ענבר חכימיאן נהרי	דוד רוניס	ברק פלאט
דנה קליימן	מאור לחייני	אסף טננבאום	נעמה הוד	אלי גרינבאום	בנימין חורף
באסל סאדר	ארין נאשף	ליעד קלדרון	רפי בראון	לי מאור	יורן גיל
ספיר שמעוני	עידו זהבי	נטלי מרגלית	שחר עזיאל	נמרד ורומן	אסף אילון
לאה גרומט	גיא ירום	שירן גליטמן	יהודית ביטון	גיא שגיב	אדריאן דניאלס
טל שגב	הלל סגל	דני ויסברג	עמרי שניידר	שני רפפורט	יובל שלהבת
יהודה עטר	יוני גרינשטיין	לארן חורי	מיכל זייתוני טאוב	ליאור גלברד	יעקב בן-שטרית
משה אברהם	תום קופר	נוהר הדר	רינת מיכאל	קרן טל	פיטר שגרמן
אביחי יששכר	מורן שחר	ניצן כהנא	עדי אתר	נפתלי ניר	בן סנדלר
יצי רזיאל	דניאל רחנבאום	טלי הר עוז	עמוס אוסיוון	יעל הפלר	בעז פייל
	אביטל זלצמן	טל אלון	אופיר פז	שגיא שיף	יורי קרייסברג
	רותם כהן	מור עידו	עדי דניאל	נתנאלה טרייסטמן	סיימון וינטרוב
	עידן אדר	נחמיה אנגלמן	דפנה שחם	דניאל דמבוריץ	רות לובן
	שחר אילח	תומר טאקו	מרים פרידמן	יוליה לזבין	ירום רומם
	איתי אשכנזי	נטלי קורנפלד	רוני אוסבורן	יהושע ליברמן	אדם שפרוך
	רואי בריל	משה פסקר	נעם שוחט	איל אייכל	יובל ברגיל
	עידו סלע	ניצן פישר-קונפורטי	נועה סלבין	רועי מסורי	אלירן פורמן
	אביתר כ"ץ	ויקטוריה סאבו	מיכאל הורביץ	אבי אנושי	ערן למפרט
	הדיל נאסיף חוונד	דרורה טרופ	גיא פטאל	סיון גילרון דותן	אופיר לוי
	מעין מלכה רובלין	הילה עמיאל	שני לורד	תומר בר-נתן	

לכל מאן דבעי,

א.ג.נ.,

הנדון: אינספקטור מערכות תוכנה בע"מ – ספק יחיד

נתבקשנו על ידי חברת אינספקטור מערכות תוכנה בע"מ (להלן – החברה), לחוות את דעתנו בדבר היותה "ספק יחיד", כהגדרת המונח הן בתקנות העיריות (מכרזים), תשמ"ח – 1987 (להלן – תקנות העיריות) והן בתקנות חובת המכרזים, תשנ"ג – 1993 (להלן – תח"מ), לעניין השירותים הייחודיים אותם היא מספקת, כמפורט להלן.

כבר בפתח הדברים נציין כי על פי המידע שהוצג לנו, ניתן לקבוע את החברה כ"ספק יחיד", המספקת שירות ייחודי של תוכנה המנפיקה, בין השאר, אומדן אוטומטי המבוסס על קבצי האוטוקד, ממירה בין פורמט אוטוקאד לפורמט ממ"ג, מאפשרת ביצוע סופרפוזיציה של מערכות התשתית ע"ג מפה אינטרקטיבית תוך ניהול התכנון והביצוע בשילוב משימות ודוחות מבוססי מיקום. זאת, בעבור כל פרויקט התשתיות. והכל, בהתאם למפורט בחוות דעת זו.

חוות דעת זו ניתנת לפי מיטב הבנתנו ואמונתנו באשר למצב המשפטי.

כל ההדגשות להלן אינן במקור אלא אם נאמר אחרת.

א. השירותים הייחודיים שפיתחה החברה

1. על פי המידע והמסמכים שהוצגו לנו, החברה מספקת שירותי **אוטומציה** ייחודיים, באמצעות תוכנה, כדלקמן:

1.1. הפקת אומדן **אוטומטי** בעבור פרויקטים שונים בתחום התשתיות, **ללא צורך בשימוש בתוכנות אחרות.**

1.2. השוואה **אוטומטית** של קבצי תכנון לכתב הכמויות, בכל פרויקט להקמת תשתיות.

1.3. ביצוע סופרפוזיציה של קבצי התכנון על גבי מפה אינטראקטיבית מבוססת מיקום, מענה מלא לכל שלבי קידום הפרויקט משלב ניהול התכנון ועד שלב הביצוע כולל מערך משימות המקושרות ללוחות זמנים, מיקום ולגורם האחראי כולל הפקת דוחות.

(להלן – **השירותים הייחודיים**).

2. השירותים הייחודיים ניתנים לביצוע באמצעות מערכת טכנולוגית, אליה מוזנים קבצי התכנון, כתבי כמויות, והמחירון הרלוונטי.

3. קבצי התכנון נבדקים על פי כללי ולידציה (תיקוף) מסוימים, ולאחר מכן, משייכת התוכנה, **באופן אוטומטי** על בסיס מקרא היררכי (IHL LEGEND), בין שכבת התכנון לבין סעיף מוגדר במחירון, למעשה המערכת יוצרת **אחידות תכנונית גלובלית.**

4. הליך זה מתבצע **באופן אוטומטי** לכל אחת משכבות התכנון, ובתום ההליך מוצג אומדן עלויות המבוסס על שכבות התכנון.

5. כמו כן, מבצעת המערכת השוואה **אוטומטית** בין נתונים שונים (כמות, אורך, שטח) הנובעים מקבצי התכנון, לבין כתב הכמויות.

6. למיטב ידיעת החברה, נכון להיום, כל התהליכים שלעיל **מבוצעים במדידה ידנית ובדיקה ידנית ויחידנית עבור כל שכבה וכל אלמנט.**

7. מעבר לחוסר היעילות בביצוע ידני של ההליכים המדוברים, הרי שבדיקת ההתאמה בין התכנון לבין כתב הכמויות היא עבודה מפרכת אשר רוויה באי דיוקים, וכפועל יוצא עולה למזמין העבודה כסף רב, בין השאר בשל הגידול הבלתי נמנע ברכיב ה'בצ"מ', הנובע מאי דיוקים אלה.

8. השירותים הייחודיים אותם מספקת החברה, נותנים מענה גם לבעיה זו.

9. **להשלמת התמונה יצוין כי החברה הגישה בקשה לרשם הפטנטים** בארה"ב (מספר בקשה 7547) ובישראל (מספר בקשה 281158). מהות הפטנט היא פיתוח המקרא ההיררכי עליו מבוססת המערכת (IHL LEGEND), המקרא מייצר אחידות תכנונית ומייצר קישור בין שם השכבה לאלמנטים אשר משויכים אליו, לסעיף הרלוונטי במחירון, לעלות על פי המחירון הרלוונטי של אותם אלמנטים ולגאומטריה שלהם. **התוצר הסופי הוא כתב כמויות מלא התואם את קובץ התכנון.**

ב. עילות הפטור ממכרז לפי דיני המכרזים בישראל

10. כידוע, כל גוף ציבורי (לרבות רשות מקומית או משרד ממשלתי) נדרש לבצע את ההתקשרויות החוזיות שלו לרכש טובין, עבודה או שירותים, באמצעות פרסום מכרז פומבי (ר' לעניין זה ס' 197 לפק' העיריות [נוסח חדש] וס' 2(א) לחוק חובת המכרזים, תשנ"ב – 1992).

11. יחד עם זאת, הכיר המחוקק בצורך להחריג מקרים מסוימים מכלל חובת מכרז, בין היתר, **בנסיבות בהן קיים ספק יחיד לביצוע העבודות או השירותים.**

12. כך, קובע ס' 3(4) לתקנות העיריות¹:

”3. העיריה רשאית להתקשר בחוזה ללא מכרז אם החוזה הוא מסוגי חוזים אלה:

”חוזה להזמנת טובין או לביצוע עבודה הנערך עם הספק היחידי בארץ לאותם טובין או עם המומחה היחיד בארץ לביצוע אותה העבודה, אם מומחה שהוועדה מינתה לענין זה קבע בכתב באישור הוועדה כי אכן אותו ספק או מומחה הם היחידים בארץ”

13. הוראה דומה קבועה בתקנה 3(29) לתח"מ:

”(3) התקשרות משרד בחוזה לביצוע עיסקה בטובין או במקרקעין, לביצוע עבודה או לרכישת שירותים, אינה טעונה מכרז, אם היא אחת מאלה:

...

(29) התקשרות עם מי שלפי זכויות מכוח דין או בהתאם למצב הדברים בפועל הוא היחיד המסוגל לבצע את נושא ההתקשרות (בתקנות אלה – ספק יחיד), לאחר בחינת קיומם של ספקים לפי תקנה 3(א)

14. כפי שניתן לראות, קיימים הבדלים ניסוחיים בין שתי עילות הפטור לספק יחיד – הפטור הקבוע בתקנות העיריות והפטור הקבוע בתח"מ. ואולם, להבדלים אלה אין משמעות מהותית, כמוסבר מייד.

15. הספרות והפסיקה השוו לא פעם בין תקנות חובת המכרזים לבין תקנות המכרזים (עיריות), וקבעו כי הוראות הפטור הרלוונטיות דומות זו לזו וכי אין להסיק מהבדלי הנוסח בענייננו על הבדלים נורמטיביים משמעותיים.

16. לעניין זה, כותב המלומד הרציג²:

¹ יצוין כי הוראה דומה קיימת בסעיף 3(4) תוספת הרביעית לצו המועצות המקומיות, תשי"א - 1950 וגם בסעיף 3(4) לתוספת השנייה לצו המועצות המקומיות (מועצות איזוריות), תשי"ח - 1950 וכן בסעיף 3(29) בתקנות חובת המכרזים, תשנ"ג - 1993.

² הרציג, דיני מכרזים, כרך ב', מהדורה שניה (בורסי, 2001), עמ' 11.

"פטור ממכרז להתקשרות עם ספק או מומחה יחיד נדון בפסיקה גם בהקשר של תקנות חובת המכרזים, התשנ"ג-1993, שכן תקנה 3(29) לתקנות אלה כוללת אף היא פטור לספק יחיד. אמנם לשונה של תקנה 3(29) הנ"ל שונה במעט מלשון ההוראה החלה על רשויות מקומיות, אך רוח הפסיקה לגביה הינה דומה. "כפי שפורט לעיל, אין לדעתנו להסיק כל הבדל נורמטיבי מהבדלי הנוסח הנ"ל בין תקנות חובת המכרזים החלות על המדינה, לעומת התקנות ותוספות הצווים המסדירים את מכרזי הרשויות המקומיות"

17. כך למשל ועל מנת לחדד את הזהות הנורמטיבית בין שתי עילות הפטור הנ"ל, נבהיר כי גם לפי התח"מ הביטוי "ספק יחיד" מתפרש כספק יחיד בישראל – בדומה למבחן הקבוע בתקנות העיריות.

18. זאת, משום שרק משעה שאין ספק בישראל המסוגל לבצע את ההתקשרות על פי חוות דעת שניתנה על ידי הסמכות המקצועית במשרד³, מאפשרות התח"מ, באמצעות סעיף פטור אחר (31)3)) להתקשר בפטור ממכרז עם ספק מחו"ל – אף שאינו ספק יחיד.

19. להשלמת התמונה נציין כי הן בתקנות העיריות והן בתח"מ נקבע הליך פרוצדוראלי דומה להתגבשות עילת הפטור ממכרז, שכולל מתן חוות דעת מקצועית על ידי מומחה מטעם הרשות, כאשר התח"מ גם קובע חובת פרסום פומבי לחוות דעת זו.

ג. הרציונאל שביסוד העילה לפטור ממכרז לספק יחיד

20. הרציונאל שעומד בבסיס הפטור לספק יחיד, הוא חוסר התוחלת בעריכת מכרז, משעה שתוגש רק הצעה יחידה.

21. כך, נפסק בבג"ץ 4672/90 אריאל הנדסת חשמל רמזורים ובקרה בע"מ נ' עיריית חיפה (פורסם בנבו, 14.05.1992)

"...אין טעם לפרסם מכרז, שהרי אך ברור הוא, שלא תוגש אלא הצעה אחת למכרז, והרי זו ברכה לבטלה"

22. ראו גם את החלטת בית המשפט העליון בבר"מ 2349/10 שעשועים וספורט בע"מ נ' עיריית בני ברק (פורסם בנבו, 20.05.2010):

"[...] מה טעם יש לערוך מכרז, רק כדי שתוגש הצעה יחידה"

23. רציונאל זה מחדד את המסקנה המעשית, והיא כי השאלה אשר עומדת לבחינת ועדת המכרזים בבואה לאשר פטור ממכרז לספק יחיד, היא שאלת "המסוגלות": האם הספק הוא היחיד המסוגל לבצע את השירות (ולא המנוסה או המתאים ביותר). ראו לעניין זה בעת"מ 18637-12-13 ארטרא בע"מ נ' משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל (פורסם בנבו, 02.02.2014):

³ ראו לעניין זה תקנה 3א. (א) לתח"מ, אליה מפנות הוראות סעיף הפטור 3(29) לתח"מ.

"נדגיש כבר כאן את העולה מלשונן של תקנה 3(29) ותקנה 3א, כי עניינו של פטור זה הוא בספק יחיד, אשר על פי ההגדרה הוא היחיד המסוגל לבצע את נושא ההתקשרות. ודוק: מסוגלות, להבדיל מניסיון. אין תמה בכך, שהרי אם תאמר כי בניסיון עסקי, לא יהיה קל מלהנציח בעלי ניסיון כספקים יחידים במכרזים ציבוריים ולמנוע כניסתם של מתחרים חדשים לתחרות. אם כך יהיה, ייפגעו תכליות המכרז הציבורי פגיעה אנושה"

24. יצוין כי פסק הדין הנ"ל ניתן בהתאם לעילת הפטור שבתח"מ, ואולם כאמור אין הבדל נורמיטבי בין התח"מ לבין תקנות העיריות, ואכן עיון בעילת הפטור שבתקנות העיריות יעלה כי היא מתייחסת ל"ספק היחיד בארץ לאותם טובין או עם המומחה היחיד בארץ לביצוע אותה העבודה".

25. להשלמת התמונה, נציין את הכלל הידוע בדיני המכרזים, לפיו את הפטור יש להחיל באופן מצמצם⁴. אך באותה הנשימה נציין, כי הרלוונטיות של כלל זה היא בעיקרה יישומית, כך שאכן "מבחן המסוגלות" המוסבר לעיל ייושם בצורה קפדנית.

ד. מסקנה

26. כעולה מהפרק העובדתי לעיל, "מבחן המסוגלות", מצביע על החברה כספק יחיד. היא היחידה שיכולה להציע שירות מסוג "השירותים הייחודיים", כמפורט לעיל.

27. דהיינו – לשם רכישת מערכת טכנולוגית אשר ביכולתה להנפיק אומדן באופן אוטומטי, וליצר פלטפורמה ניהולית משותפת ע"ג קבצי התכנון – אין טעם בפרסום מכרז, הואיל ומדובר בשירותים ייחודיים אשר החברה היא היחידה שמסוגלת לספקם.

28. נהיר כי פרסום מכרז, לרבות כל הכרוך בו – עריכתו, התייעצות עם מומחים, ישיבות הוועדות, פרסומו וכו' - יגזול מאותה רשות משאבי ציבור יקרים, אשר עדיף היה אילו היו מוקדשים לקידום ענייני הציבור, ולא למכרז-סרק.

29. לאור המפורט לעיל, אנו סבורים כי ניתן לקבוע את החברה כ"ספק יחיד" (בהתאם לדיני המכרזים), וזאת לעניין התקשרות הנוגעת לאספקת השירותים הייחודיים.

30. אנו עומדים לרשותכם לצורך כל שאלה נוספת.

בכבוד רב ובברכה,
נעם שוחט, עו"ד
אורן רוט, עו"ד

⁴ ראו עת"מ 38877-11-2017 עמותת שומרי הסף-התנועה להגנת ערכי שלטון החוק נ' עיריית חיפה (פורסם בנבו, 07.04.2018).